

RS
USREPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE**Številka:** U-I-204/16-28**Datum:** 15. 3. 2018

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti, začetem z zahtevo Okrajnega sodišča v Ljubljani, na seji 15. marca 2018

sklenilo:

Zahteva za oceno ustavnosti 12. člena Zakona o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva (Uradni list RS, št. 99/13), se zavrže.

OBRAZLOŽITEV

1. Predlagatelj izpodbija 12. člen Zakona o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva (v nadaljevanju ZPŠOIRSP). Zatrjuje protiustavnost zakonske določbe, ki določa omejitve skupne višine denarne odškodnine za škodo, povzročeno zaradi izbrisa iz registra stalnega prebivalstva, v sodnem postopku. Po mnenju predlagatelja je izpodbijana določba v neskladju s 155. členom Ustave, saj naj bi za nazaj posegla v že pridobljeno pravico do popolne odškodnine in naj bi tako retroaktivno posegla v pravni položaj izbrisanih oseb. Tudi ob izhodišču, da je v pridobljene pravice mogoče retroaktivno posegati, če to terja varstvo drugih ustavnih pravic (ob testu sorazmernosti – tretji odstavek 15. člena Ustave), predlagatelj meni, da v zakonodajnem gradivu ni dejanske podlage, ki bi omogočala izvedbo testa sorazmernosti. Zakonodajno gradivo po mnenju predlagatelja vsebuje zgolj abstraktne nastavke oziroma izhodišča za ustavnopravno tehtanje. V njem naj bi bilo k obrazložitvi izpodbijanega 12. člena ZPŠOIRSP zapisano le, da bi "izplačilo denarnih odškodnin v polni višini ogrozilo zagotavljanje drugih pravic, zlasti pravic s področja socialne države (2. člen Ustave), kar vključuje tudi javno-finančne zmožnosti države." V razmerju med četrtim odstavkom 15. člena Ustave in 26. členom Ustave naj bi bila to primerna odločitev, pri kateri naj bi bila

upoštevana primerljiva ustavnosodna presoja Ustavnega sodišča. Po mnenju predlagatelja to izhodišče zakonodajalca lahko utemeljuje prva dva koraka testa sorazmernosti (tj. test primernosti in nujnosti), zaradi pomanjkanja konkretnih dejstev (izračunov) pa ne omogoča tudi testa sorazmernosti v ožjem pomenu. Iz ocene finančnih posledic predloga zakona za državni proračun naj bi sicer izhajal izračun skupne vrednosti odškodnin v višini 75.600.000,00 EUR. Vendar po mnenju predlagatelja ta vsota sama po sebi ne utemeljuje sklepa, da gre za omejitev v skladu s testom sorazmernosti. Predlagatelj zato meni, da zakonodajno gradivo ne omogoča sklepa, da je retroaktiven poseg ustavno dopusten. Ker naj bi bila izpodbijana zakonska določba v neskladju z drugim odstavkom 155. člena Ustave, predlagatelj predlaga njeno razveljavitev.

2. V skladu s 156. členom Ustave mora sodišče prekiniti postopek in začeti postopek pred Ustavnim sodiščem, če pri odločanju meni, da je zakon, ki bi ga moralo uporabiti, protiustaven. Ustavno sodišče je po tej določbi Ustave upravičeno intervenirati le, kadar je ustavnosodna presoja zakona potrebna za zagotovitev ustavnoskladne odločitve v konkretnem sodnem postopku. Zato mora sodišče v zahtevi za presojo ustavnosti utemeljiti, da mora v konkretni zadevi, v kateri sodi, uporabiti (domnevno protiustavno) zakonsko ureditev na način, ki mu preprečuje ustavnoskladno odločitev. Ustava v 156. členu torej predpostavlja, da je odločitev Ustavnega sodišča o domnevni protiustavnosti zakona odločilna za odločanje sodišča v konkretnem sodnem postopku.¹ Pogoji za vsebinsko obravnavanje zahteve sodišča za oceno ustavnosti zakona niso izpolnjeni, če lahko sodišče v zadevi, v kateri je zaradi vložitve zahteve prekinilo postopek, zagotovi ustavnoskladno odločitev kakorkoli drugače, brez odločitve Ustavnega sodišča o protiustavnosti zakona.² Dokler obstaja možnost, da sodišče o tožbenem zahtevku odloči, ne da bi svojo odločitev oprlo na domnevno protiustavno določbo, ni izpolnjena predpostavka zveznosti iz 156. člena Ustave.

3. Predlagatelj je s sklepom št. I P 404/2015 z dne 14. 10. 2016 prekinil postopek odločanja v pravdni zadevi, v kateri je tožnik potem, ko mu je bila v upravnem postopku priznana odškodnina v znesku 1.100,00 EUR, s tožbo v pravdi zahteval še plačilo odškodnine v znesku 3.300,00 EUR iz naslova premoženjske škode zaradi neizplačanih starostnih pokojnin. Predlagatelj sicer trdi, da tožnik v postopku izkazuje za 6.619,79 EUR neizplačanih starostnih pokojnin, vendar je svoj odškodninski zahtevek v pravdi postavil v okviru omejitve, določene z 12. členom ZPŠOIRSP, kar pomeni, da je postavil zahtevek le na plačilo odškodnine v znesku 3.300,00 EUR skupaj z obrestmi.

¹ Prim. sklepa Ustavnega sodišča št. U-I-238/12 z dne 23. 1. 2014 (Uradni list RS, št. 10/14) in št. U-I-127/16 z dne 9. 2. 2017 (5. točka obrazložitve).

² Primerjaj sklep Ustavnega sodišča št. U-I-113/14 z dne 16. 3. 2017, 9. točka obrazložitve.

4. Iz navedenega izhaja, da predlagatelju pri odločanju v konkretnem sodnem postopku ni treba uporabiti izpodbijanega 12. člena ZPŠOIRSP. Glede na trditve predlagatelja, da je tožnik v prekinjeni pravdni zadevi postavil tožbeni zahtevek, ki ne presega zakonske omejitve glede višine denarne odškodnine iz 12. člena ZPŠOIRSP, je namreč očitno, da lahko predlagatelj o tožbenem zahtevku odloči brez uporabe izpodbijane zakonske določbe. To pomeni, da predlagatelj za odločitev o tožbenem zahtevku v prekinjeni pravdni zadevi ne potrebuje odločitve Ustavnega sodišča.

5. Predlagatelj torej ni izkazal, da bi bila odločitev Ustavnega sodišča neizogibno potrebna za zagotovitev ustavnoskladne odločitve v postopku, ki ga je prekinil. Ker ni izkazana predpostavka iz 156. člena Ustave, je Ustavno sodišče zahtevo zavrglo.

6. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep podlagi prvega odstavka 25. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – ZUstS) v sestavi: predsednica dr. Jadranka Sovdat ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Rajko Knez, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar in Marko Šorli. Sodnik dr. Marijan Pavčnik je bil pri odločanju v zadevi izločen. Ustavno sodišče je sklep sprejelo soglasno.

dr. Jadranka Sovdat
Predsednica